

Leren onze leerlingen genoeg?

Kinderen gaan naar school om te leren. De school heeft de taak te zorgen dat zij zo veel mogelijk leren. Op cluster 2-scholen is er vaak een heel goed pedagogisch klimaat. Kinderen voelen zich daardoor veilig om te communiceren en te groeien. De vraag is echter wel hoe effectief de scholen zijn in het bereiken van optimale leeropbrengsten. Is het leesonderwijs op de scholen bijvoorbeeld zó goed dat eventuele leesproblemen wel móeten voortvloeien uit kindkenmerken zelf? De scholen van Auris werken gericht aan het verbeteren van de leeropbrengsten. Marjan Bruins en Connie Fortgens doen verslag van de weg die Auris daarbij volgt.

MARJAN BRUINS EN CONNIE FORTGENS

Inleiding

In 2006 besloot de Koninklijke Auris Groep om met haar tien SO-scholen de leeropbrengsten (zie kader 1) te verhogen. De verschillende activiteiten en projecten die in dit kader zijn uitgevoerd en nog gepland staan, zijn ondergebracht in het *Programma Vergroting Leeropbrengsten*. Of leeropbrengsten omhoog gaan, is uiteraard alleen vast te stellen op basis van een zogenaamde nulmeting. De eerste insteek van het *Programma* was daarom een nulmeting van de (toen) huidige situatie op de tien Auris-SO-scholen. Die nulmeting bestond uit de volgende onderdelen:

- een zelfevaluatie door de medewerkers;
- een interne audit op alle SO-scholen ten aanzien van beleid en uitvoering van beleid op het gebied van planning van de onderwijstijd en effectieve leertijd (lesuitval, effectieve instructie en differentiatie in leertijd);
- een meting van de effectieve lestijd in de klas;
- een overzicht van toetsresultaten van leerlingen.

MET HET PROGRAMMA HEBBEN WE DAADWERKELIJKE VERANDERINGEN IN DE AANPAK OP SCHOOL EN IN DE KLAS VOOR OGEN

De Auris-scholen zijn scholen voor leerlingen met spraaktaalproblemen en/of een auditieve beperking. Al deze leerlingen hebben moeite met het leren van het Nederlands. Veel leerlingen hebben bovendien problemen met het leren lezen. Een deel van hen leert naast het Nederlands een andere taal: de Nederlandse Gebarentaal. Met het

KADER 1

Onder leeropbrengsten wordt verstaan dat wat een kind of een groep kinderen in een bepaalde periode heeft geleerd.

Leeropbrengsten zijn de resultaten van de leerlingen in de voortgang van hun ontwikkeling.

Programma hebben we daadwerkelijke en essentiële veranderingen in de aanpak op de school en in de klas voor ogen. In overleg met de scholen is daarom besloten het *Programma* te richten op de vakgebieden Nederlandse taal, Nederlandse Gebarentaal en lezen. Daarbinnen is gekozen voor woordenschatontwikkeling, gebarenschatontwikkeling en technisch lezen omdat deze onderdelen makkelijk te toetsen zijn. Een bijkomend voordeel is, dat er met veranderingen in de aanpak op deze vakgebieden snelle successen te behalen zijn. Deze successen motiveren vervolgens alle betrokkenen bij de verbetering. Het onderdeel gebarenschatontwikkeling is verder nog niet uitgewerkt omdat een normgroep rond het toetsmoment ontbrak.

In dit artikel bespreken we de nulmeting van 2006, de eerste resultaten van het *Programma* en de aanpak van de scholen in de periode 2006–2008.

Wat is er bereikt?

Kaderleden die de interne audit (visitatie) uitvoerden, namen van collega-scholen ideeën mee die direct te implementeren waren. Zo besloot één school om de pauzebel vijf minuten eerder af te laten gaan zodat de lessen op tijd konden beginnen. Op een andere school was het de

gewoonte om extra activiteiten (excursies, Sinterklaas) na de ‘kernlessen’ taal (inclusief lezen) en rekenen te laten beginnen. Andere scholen namen dit over.

Na de meting van de effectieve lestijd realiseerden veel leerkrachten zich opeens hoe snel tijd ‘weglekt’. Zij besloten daarom zorgvuldiger om te gaan met lestijd. Dat is belangrijk, want er bestaat immers een nauwe relatie tussen bestede tijd en behaalde resultaten/leeropbrengsten.

Het verzamelen van toetsgegevens van leerlingen kostte verrassend genoeg heel veel tijd.

Uit het onderzoek bleek dat de scholen de gegevens *per leerling* wel paraat hadden. De scholen waren echter niet in staat snel een overzicht te geven van de *schoolresultaten*. Zonder schoolresultaten is geen onderwijsevaluatie mogelijk. En onderwijsevaluatie is vereist om schoolbreed afspraken te maken over het realiseren van goed onderwijs. Een belangrijk kenmerk van scholen met hoge leerresultaten is hun doel- en opbrengstgerichtheid, constateert de onderwijsinspectie in het onlangs verschenen rapport *De staat van het onderwijs*. De inspectie geeft ook aan dat scholen zonder een goede resultaatmeting hun onderwijs niet goed kunnen evalueren en daardoor een basis missen voor het verbeteren van onderwijs. Een werkgroep kreeg dan ook de taak om dit probleem op te lossen. Inmiddels ligt er een voorstel.

LEERKRACHTEN REALISEERDEN ZICH NA DE METING VAN DE EFFECTIEVE LESTIJD HOE SNEL TIJD ‘WEGLEKT’

KADER 2

Toetsinstrumenten

Om Auris-breed toetsresultaten te kunnen vergelijken en om de hoeveelheid werk enigszins binnen de perken te houden, is na overleg met een aantal logopedisten besloten alleen te werken met die toetsen die voorkwamen in de Cotanlijst. Dit resulteerde in het registreren van de volgende toetsgegevens:

- Drie minuten Toets (DMT) 1, 2 en 3 (technisch lezen); de toetsen zijn bestemd voor leerlingen van groep 3 t/m 7;
- Schlichting; leeftijd 1-6;3 jaar;
- Peabody ® (receptieve woordenschat); leeftijd 2;3- >51;0 jaar;
- Taaltests voor Kinderen begrip/receptief (TvK-b); leeftijd 4 -10 jaar;
- Taaltests voor Kinderen productie (TvK-p); leeftijd 4 -10 jaar.

Voor het technisch lezen is gekozen voor de DMT omdat deze toets een zuiverder beeld geeft van het technisch lezen dan de AVI (waar immers begrijpend lezen ook een rol speelt) en meer inzicht geeft dan de *Een minuut toets* (EMT).

Een ander positief effect van het *Programma* was het groeiend vertrouwen in elkaar. Tijdens de bezoeken van de kaderleden deed niemand zich beter voor dan hij was. De presentatie van de resultaten was binnen de projectgroep 'openbaar' en er ontstond een gevoel van 'samen kunnen we verder komen.' Zo is het delen van expertise en het van elkaar leren een haalbare kaart.

De uitkomsten zelf – zeker die van de objectieve metingen – stemden niet altijd vrolijk (zie kader 4). De objectieve metingen betroffen de effectieve lestijd (zie kader 3), de technische leesvaardigheid en de mondelinge taalvaardigheid van de leerlingen (de woordenschat). Er zijn ook gegevens over gebarenschat verzameld, maar omdat er te weinig Auris-scholen zijn waar NGT deel uitmaakt van het onderwijsprogramma was er geen vergelijking met andere scholen mogelijk.

Wel positief was dat de uitkomsten al snel leidden tot verbeteractiviteiten op alle Auris-SO-scholen. Eén daarvan was het werken met de nieuw opgestelde Auris-urentabel om zo inplanning van voldoende onderwijstijd te bewerkstelligen.

KADER 4

Portret van een Aurisschool

In dit portret is te zien wat de gemiddelde schoolresultaten waren op de toetsresultaten, de observaties, de zelfevaluatie (ZEK) en welke aspecten bij de audit naar voren kwamen.

Toetsresultaten zie kader 2

Observaties **ob**=onderbouw **mb**=middenbouw **bb**=bovenbouw **AG**=Auris gemiddelde

PORTRET	TOETSRESULTATEN	RESULTATEN/OBSERVATIES	ZELFEVALUATIE	VISITATIE PROCES EN PROCEDURES
Leertijd/onderwijstijd - Gepland	DMT 1 (4.6) DMT 2 (4.6) DMT 3 (4.6) Schlichting (72.0) 77.9 TVK begrip (3.5) 3.6 TVK productie (3.6) 3.8 Peabody® (67.4)	Leertijd/onderwijstijd - Gepland ob 30 minuten <AG (35 minuten) mb 45 minuten <AG (46 minuten) bb 30 minuten <AG (37 minuten)	Technisch lezen 3,5 > AG 2,8 Woordenschat 3,2 = AG 3,2 Gebarenschat 2,3 < AG 2,5	Onderwijsplanning: Er is beleid en evaluatie. Lesuitval: Er is geen beleid en geen evaluatie Effectieve instructie: nee Differentiatie in leertijd: in beleid: ja, in evaluatie: onbekend.
- Bestede		- Bestede ob 23 minuten < AG (27 minuten) mb 28 minuten < AG (40 minuten) bb 37 minuten > AG (34 minuten)		Er is geen zicht op bestede tijd en er is geen beleid t.a.v. van onnodig verlies van onderwijstijd.
- Effectief		- Effectief ob 18 minuten 59% mb 24 minuten 53% bb 27 minuten 72% Gemiddelde van de school = 61% Auris gemiddelde (AG) = 64 % Gewenste Auris niveau is 80 %		Effectieve instructie: er is geen beleid en geen evaluatie. Differentiatie in leertijd is wel terug te vinden in beleid maar niet in evaluatie. In het GHP-IHP is te zien hoeveel leertijd per leerling gepland wordt. Er wordt bewust over nagedacht en dit is terug te lezen in het GHP en het IHP van de leerlingen.
Onderwijsaanbod - Technisch lezen - Woordenschat - Gebarenschat			Technisch lezen 3,2 > AG 3,1 Woordenschat 3,1 > AG 2,5 Gebarenschat 2,1 < AG 2,9	

Toelichting bij kader 4

Dit schema representeert het portret van een Auris-school met daarin opgenomen de vergelijking met het Auris-gemiddelde (AG) ten tijde van de eerste meting. In de kolommen 2 t/m 5 zijn de onderdelen waarnaar gekeken is te vinden.

In de kolommen 3 t/m 5 is van boven naar beneden te lezen wat de bevindingen zijn ten aanzien van de geplande, bestede en effectieve leertijd en (helemaal onderaan) ten aanzien van het onderwijsaanbod. In de laatste kolom (5) is te lezen welk beleid op deze onderdelen via de audit of visitatie op de school is aangetroffen. Op basis van dit portret kan de school prioriteiten aangeven in het verbetertraject. Het kan zijn, dat de leertijd beter gepland moet worden, dat er meer beleid moet komen op lesuitval, dat met name de middenbouw aandacht moet besteden aan klassenmanagement om de effectieve leertijd te vergroten e.d.

LEREN ONZE LEERLINGEN GENOEG?

De meeste andere verbeteractiviteiten (zie kader 5) richten zich op het klassenmanagement, de planning (organisatie) en het omschakelen van activiteitgericht naar doelgericht werken te beginnen bij de eerder genoemde vakgebieden.

Met behulp van de toetsresultaten en de andere verzamelde gegevens uit de observaties en de visitaties stelden we schoolportretten samen van de Aurisscholen (zie kader 4) en een Auris-portret. In het Auris-portret kwamen de gemiddelde resultaten te staan. Met het eigen portret kon elke school zich spiegelen aan het Auris-gemiddelde (interne benchmark). Op basis van dit Auris-portret zijn bovendien gesprekken gevoerd met de tien scholen over het vaststellen van Auris-standaarden.

De verbeteractiviteiten zijn niet centraal aangepakt. De ontwikkelstadia van de tien scholen verschillen daarvoor te veel. Wel kozen we voor gezamenlijke meetmomenten om interne vergelijking mogelijk te maken. Tussentijds is er slechts regie op afstand. Ook komen de verbetertrajecten tijdens ieder overleg van de tien directeurs van de SO-scholen aan de orde. Bovendien koppelde de stuurgroep van het *Programma* waar nodig of wenselijk scholen aan elkaar die vergelijkbare trajecten in gingen.

Waarom het Programma Vergroting Leeropbrengsten?

Net als op andere cluster 2-scholen hebben veel leerlingen naast hun mondelinge taalproblemen moeite met technisch en begrijpend lezen. Een aantal medewerkers van Auris dat zich ernstig zorgen maakte over de leesproblemen, heeft zich ontwikkeld tot dyslexie-expert. Zij vroegen Auris

KADER 3

Effectieve lestijd

De effectieve lestijd werd bepaald door in een aantal lessen elke minuut bij te houden hoeveel van de aanwezige leerlingen daadwerkelijk deelnam aan de instructie¹. Leerlingen die niet in de les aanwezig waren, maar bij logopedie of Cesar- of een andere therapie waren, oefenden een negatieve invloed uit op de score: zij werden geacht aanwezig te zijn, maar waren dat niet.

¹Veenman, 1989/2003

om een specifiek dyslexiebeleid. Het project dat naar aanleiding hiervan van start ging, liet zien dat op veel vragen geen eenduidige antwoorden zijn te geven. Belangrijker nog was de uitkomst dat Auris niet kon aantonen dat het leesonderwijs op de scholen zó goed was dat de leesproblemen wel móesten voortvloeien uit kindkenmerken zelf. Auris besloot daarop (nog) niet in te zetten op een vernieuwd dyslexiebeleid, maar eerst na te gaan hoe het met de leeropbrengsten van het onderwijs in het algemeen gesteld was. De vragen rondom dyslexie waren dus aanleiding om de effectiviteit van het hele onderwijs onder de loep te nemen.

Inspectierapporten ondersteunen de intentie bij Auris om te veranderen. De onderwijsinspectie constateert dat het pedagogisch klimaat op de Auris-scholen bijna ideaal is. Leerlingen voelen zich veilig, leren daarin te communiceren en te groeien. Helaas oordeelt de inspectie in een groot

aantal gevallen minder positief over de methodische aanpak van het onderwijs en over de functionaliteit van de leerlingzorg. Op de meeste scholen staan activiteiten centraal in plaats van de handelings- en onderwijsdoelen. Zo kan het gebeuren, dat het aanvankelijk lezen pas begint als leerlingen aan de leesvoorwaarden voldoen, terwijl we weten hoe problematisch juist de auditieve functies bij cluster 2-leerlingen zijn!

Een andere reden om te starten met het *Programma* is de ontwikkeling richting Passend Onderwijs. Deze ontwikkeling dwingt het speciaal onderwijs duidelijk te maken wat zijn meerwaarde is. Het *Programma*, dat gericht is op de verbetering van de onderwijskwaliteit, zal zicht geven op die meerwaarde.

Tot slot was er de wens meer doelgericht te werken. Enkele decennia geleden werd er op de scholen niet of nauwelijks met bestaande methodes gewerkt. In de afgelopen jaren zijn steeds meer methodes ingevoerd. Hiermee is een meer systematische werkwijze geïntroduceerd. Het is nu echter verleidelijk om niet af te wijken van methodes, zelfs niet als dat beter zou zijn. De door de CED-groep in opdracht van de WEC-Raad ontwikkelde leerlijnen bieden houvast aan de scholen ten aanzien van het didactisch niveau van leerlingen, de te kiezen instructieniveaus en de binnen het groepsplan beschreven doelen. Er wordt bijvoorbeeld uitgegaan van het werken met een basismethode en naast de gebruikelijke differentiatiemaatregelen

zoals verlengde instructie, extra begeleiding bij het oefenen en extra ondersteuning bij de opdrachten, bieden de leerlijnen de leerkracht de mogelijkheid een analyse van het lesmateriaal te maken en van de achterliggende doelstelling. Daarmee kunnen dan werkwijzen gezocht worden om met een of meer specifieke leerlingen toch aan het gestelde doel kunnen werken. Het doelgericht en planmatig werken is daarmee een cyclisch proces van probleem signaleren, probleem analyseren, oplossing voorbereiden, oplossing toepassen en oplossing evalueren. Ook deze ontwikkeling past uitstekend binnen het *Programma Vergroting Leeropbrengsten*.

Wat loopt goed binnen het Programma?

Hoe komt het dat tien scholen dit bijzondere traject gezamenlijk en gemotiveerd zijn gestart en dat zij het werk volhouden? Scholen, die net als veel andere instellingen het 'not invented here'-principe aanhangen, hebben immers de neiging om alleen maar aan iets nieuws te beginnen als ze het zelf bedacht hebben en als ze er zelf volledige sturing op hebben. Blijkbaar levert het *Programma* zo veel op, dat iedere school van Auris bereid is haar autonomie op onderwijsontwikkeling te delen met negen andere scholen.

De belangrijkste oorzaak ligt in de koppeling van het *Programma Vergroting Leeropbrengsten* aan al bestaande ontwikkeltrajecten en verbeteringsactiviteiten op de scholen.

LEREN ONZE LEERLINGEN GENOEG?

Het invoeren van een kwaliteitssysteem aan de hand van het dagelijks werken vindt op de scholen daardoor heel praktisch plaats: niet vanuit het systeem gedacht, maar vanuit de onderwijsinhoud (eerst onderwijsresultaten, dan bepalen hoe je ermee omgaat).

Een tweede succes betreft de implementatie van leerlijnen. Scholen die de leerlijnen implementeren merken dat deze de gekozen verbeterrichting in het kader van het *Programma Vergroting Leeropbrengsten* ondersteunen. Ze bieden bovendien extra houvast voor de schoolontwikkeling.

Ten derde zijn er de direct betrokkenen. Elke school beschikt over een sterk middenkader (teamleiders en IB-ers). Zij zijn de stuwende kracht op school en zij zijn het geweten van de school zodra er over de onderwijsontwikkeling wordt gesproken. Auris heeft ervoor gekozen om juist deze eigen medewerkers in te zetten bij de uitvoering van de verschillende onderdelen van het *Programma*. Zo geven zij op hun school zelf sturing van het *Programma*. Hiermee groeit bovendien de deskundigheid van deze medewerkers

Ook de deskundigheidsbevordering van middenkaderleden (teamleiders en IB-ers), de directeuren overleggen en de studiedagen voor SO-medewerkers staan in deze jaren in het teken van het *Programma*. Door gemeenschappelijke Auris-studiedagen leren medewerkers van verschillende scholen elkaar kennen en krijgen zij de kans kennis te halen maar ook te brengen.

Zeer belangrijk is dat de veranderekalender niet rigide is. Elke schooldirecteur is echter wel verantwoordelijkheid schuldig aan zijn of haar direct leidinggevende ten aanzien van de participatie in het programma. In het verantwoordingsgesprek komen de eigen richting van de school binnen het *Programma* en de geplande resultaten systematisch aan de orde.

Die gezamenlijkheid heeft nog een laatste groot voordeel: begeleiding en onderzoekscapaciteit is goed te organiseren. Bijvoorbeeld door Chris Struiksma van de CED-groep deel uit te laten maken van de stuurgroep en door de inzet van de eigen Auris O&O afdeling.

Wat loopt niet goed binnen het programma?

Scholen kunnen zich lang niet altijd volledig op het *Programma* richten. Groei, krimp, verbouw, nieuwbouw, verhuizingen, arbobeleid en vele andere zaken vragen aandacht. Schoolteams die onder druk staan vanwege problemen, zoals een hoog ziekteverzuim en de snelle doorstroom van personeel, kennen niet altijd voldoende veiligheid om zelfbewust de eigen resultaten te meten en daarop te reflecteren. Een enkel schoolteam moest daarom kiezen om een meting uit te stellen en de *benchmark* met de andere scholen later te laten plaatsvinden. Aan de andere kant zien we ook dat sommige scholen in een moeilijke periode juist wel werken aan het meten van de eigen prestatie, omdat hiermee concrete vervolgstappen te plannen zijn.

Het overnemen van ervaringen en ideeën van anderen maakt het werken efficiënter. Dit is mogelijk als betrokkenen elkaar kennen en vertrouwen en als zij de werkwijze van een ander kunnen observeren. Daarvoor is direct contact tussen mensen nodig. De fysieke afstanden tussen de scholen spelen daarbij soms een negatieve rol. Van de ene school in Zeeland vraagt het naar verhouding veel meer inzet om samen te werken dan van andere scholen die dichterbij elkaar liggen. Dit stelt extra eisen aan de begeleiding en sturing van het *Programma*.

Wisselingen van contactpersonen, auditoren en management op de scholen stellen de organisatie voor een uitdaging. Het thema 'vergroting leeropbrengsten' moet warm

KADER 5

Verbeteractiviteiten

De volgende activiteiten zijn vanaf het schooljaar 2007/2008 door de Auris-scholen gestart:

Klassenmanagement:

- training klassenmanagement voor het hele team (schoolbegeleidingsdienst SBD)
- aandacht voor klassenmanagement in combinatie met observaties in de klassen
- begeleiding bij het invoeren van zelfstandig werken (SBD)

Verbeteren doelgericht werken:

- invoeren leerlijn lezen**
- invoeren leerlijn taal**
- start opstellen van schoolgebonden en schooloverstijgend taalbeleidsplan*
- invoeren van het handelingsplan als afgeleide van school- en groepsplan; invoeren van het werken met een groepsplan waarbij het uitgangspunt is om maximaal op drie instructieniveaus te werken

Organisatie:

- door werkgroep van teamleiders en IB-ers opgestelde minimumeisen tav te besteden uren taal/lezen en overige vakgebieden*
- gebruik Auris-breed van een format voor een lesrooster waarin de te besteden uren kunnen worden gemonitord (optellen van bestede uren en lesuitval)*
- opstellen en uitvoeren van beleid ten aanzien van lesuitval (lengte van pauzes, lessen lezen die niet mogen uitvallen, feestelijkheden die lees- en taallessen niet mogen beïnvloeden, heldere start en einde van lessen e.a.)*

Bewustwording en deskundigheidsbevordering algemeen:

- drie regionale studie(mid)dagen voor alle SO-medewerkers, waarbij aandacht wordt besteed aan elementen uit het Programma Vergroting Leeropbrengsten en scholen succesvolle activiteiten onderling uitwisselen

* dit onderdeel is van toepassing voor alle Auris-scholen

** dit onderdeel is op termijn voor alle Auris-scholen van toepassing

De overige onderdelen worden door één of meerdere scholen uitgevoerd.

gehouden worden op alle scholen, de deskundigheid van de leidinggevenden op dit terrein moet gegarandeerd zijn en de ontwikkelingen moeten niet zover uit elkaar gaan lopen, dat een gesprek tussen de scholen niet meer mogelijk is. Door het koppelen van alle activiteiten (kaderdagen, scholingstrajecten, medewerkerbijeenkomsten, regio-studiedagen e.d.) aan het *Programma* blijft iedereen er alert op en signaleren de leidinggevenden tijdig wanneer zij een tekort aan informatie hebben. Centrale sturing door een stuurgroep en begeleidings- of coördinatietijd zijn hierbij onmisbaar.

Voor de leidinggevenden van de scholen is het van belang om relaties te leggen tussen het *Programma* en andere ontwikkelings-elementen binnen de school, dus ook met andere onderdelen uit het schoolplan en jaarplan. Dit komt alleen maar tot stand als iedereen er voortdurend alert op blijft en het *Programma* een terugkerend item is in gesprekken tussen de SO-directeuren. De voortdurende alertheid stelt hoge eisen aan iedereen.

De projecten en plannen na de eerste verbeteractiviteiten

In de loop van 2008 komt er een hermeting. Begin 2008 is in zo'n 80% van alle klassen van de SO-scholen geob-

LEREN ONZE LEERLINGEN GENOEG?

serveerd om de effectieve leertijd vast te stellen van een les woorden/gebarenschat of lezen. In diezelfde periode hebben groepsleerkrachten met behulp van het Auris-roosterformat bijgehouden hoeveel van de geplande lestijd ook werkelijk werd uitgevoerd. Met deze gegevens kunnen de medewerkers van de scholen nagaan waar en waarom leertijd wegloopt en wat daar vervolgens aan kan worden gedaan.

HET OVERNEMEN VAN ERVARINGEN EN IDEEËN VAN ANDEREN MAAKT HET WERKEN EFFICIËNTER

In het najaar van 2008 worden weer toetsresultaten van alle leerlingen verzameld. Met de gegevens over leertijd en de toetsresultaten in de hand zal er opnieuw een audit worden georganiseerd, waarin kaderleden elkaar systematisch bevragen op de onderwijssituatie op school. Zij zullen met elkaar bespreken of de interventies geleid hebben tot een positieve ontwikkeling in de school.

In de tussentijd wordt een format voor onderwijsevaluatie ontwikkeld. Met behulp van dit format kan iedere school

in een jaarlijkse cyclus het eigen onderwijs analyseren en op basis daarvan verbeteringen plannen.

Met ingang van het schooljaar 2008/2009 gaan alle scholen op de een of andere manier met leerlijnen aan de slag. Ze maken gebruik van het werk dat al door een aantal koploperscholen is verricht.

In de tussentijd gaat Auris het advies van de werkgroep 'leerlingvolgsysteem' implementeren. Zij hebben gekeken naar een digitaal systeem dat leerresultaten op groeps- en schoolniveau kan genereren om de gewenste, jaarlijkse onderwijsevaluatie uit te voeren.

Verder komt het *Programma Vergroting Leeropbrengsten* als geheel op de evaluatieagenda. De resultaten van deze evaluatie zullen voor publicatie aangeboden worden.

Samenvatting

Op de Aurisscholen is in 2006-2007 een programma gestart om de leeropbrengsten op de scholen te verhogen. Daartoe werd in 2006 eerst een nulmeting uitgevoerd, die gevolgd werd door het opzetten en het uitvoeren van een plan ter verbetering van de resultaten. De tien Aurisscholen volgden daarbij ieder hun eigen weg wat betreft specifieke verbeteractiviteiten en werkwijze, terwijl de aansturing van het programma in zijn geheel wel centraal gebeurt door een stuurgroep. Het verloop van het proces wordt beschreven, waarbij succesfactoren en zaken die minder goed liepen aan de orde komen. Al tijdens de eerste metingen werden goede ideeën van bepaalde scholen overgenomen op andere scholen. In 2008 is gestart met de hermeting, die in de loop van 2008 zal worden afgerond.

Informatie over de auteurs

Marjan Bruins is hoofd van de afdeling O&O bij Auris

Dr. Connie Fortgens is taalkundige van de afdeling O&O bij Auris

Beiden zijn lid van de stuurgroep van het Programma Vergroting Leeropbrengsten van Auris

Correspondentie:

m.bruins@auris.nl

Koninklijke Auris Groep, afdeling O&O

Postbus 808

2800 AV Gouda

Fotografie: Peter Eigeman

Een literatuurlijst is verkrijgbaar bij de redactie en via de website

www.simea.nl/vanhorenzeggen